

Projekt „Eesti 20. sajandi (1870–1991) sõjalise ehituspärandi kaardistamine ja analüüs”

Aste lennuväli Saaremaa vallas Saare maakonnas

Sisukord

1. Kohustuslikud andmed	2
2. Asukoha skeemid	3
3. Fotod.....	11
4. Täiendav info.....	28

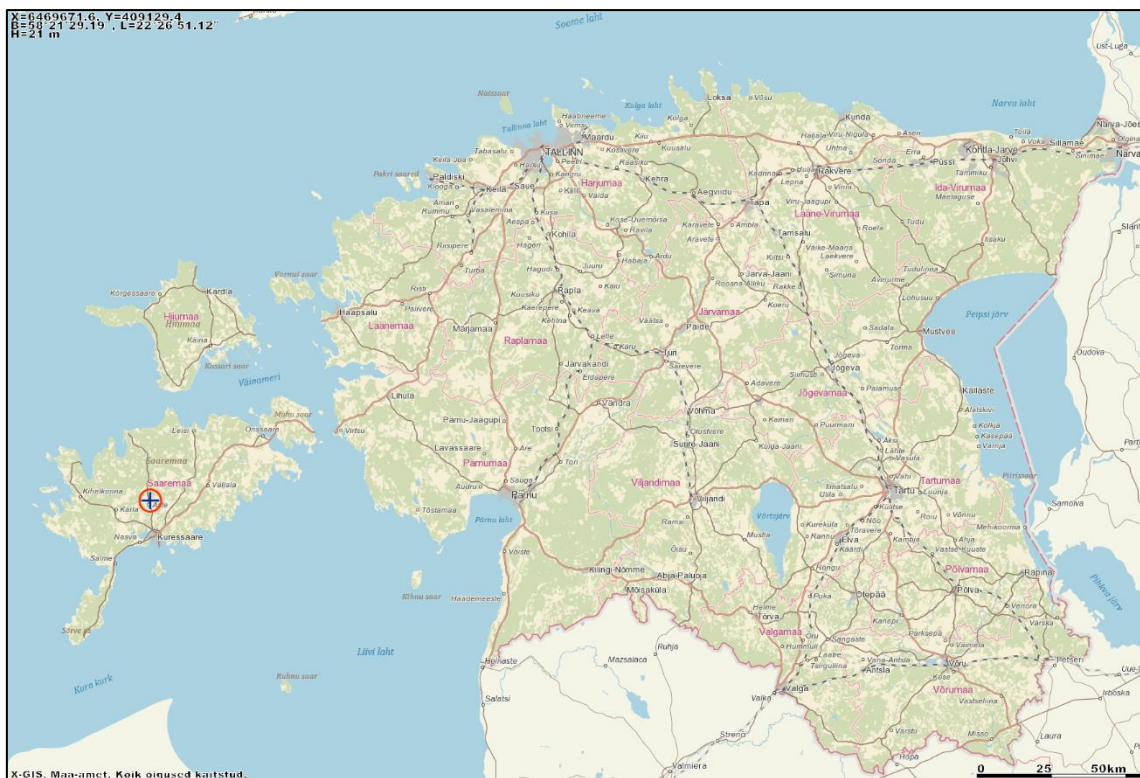
Koostajad:
Ain Tähiste
Mart Mõniste

**Kärdla
2019**

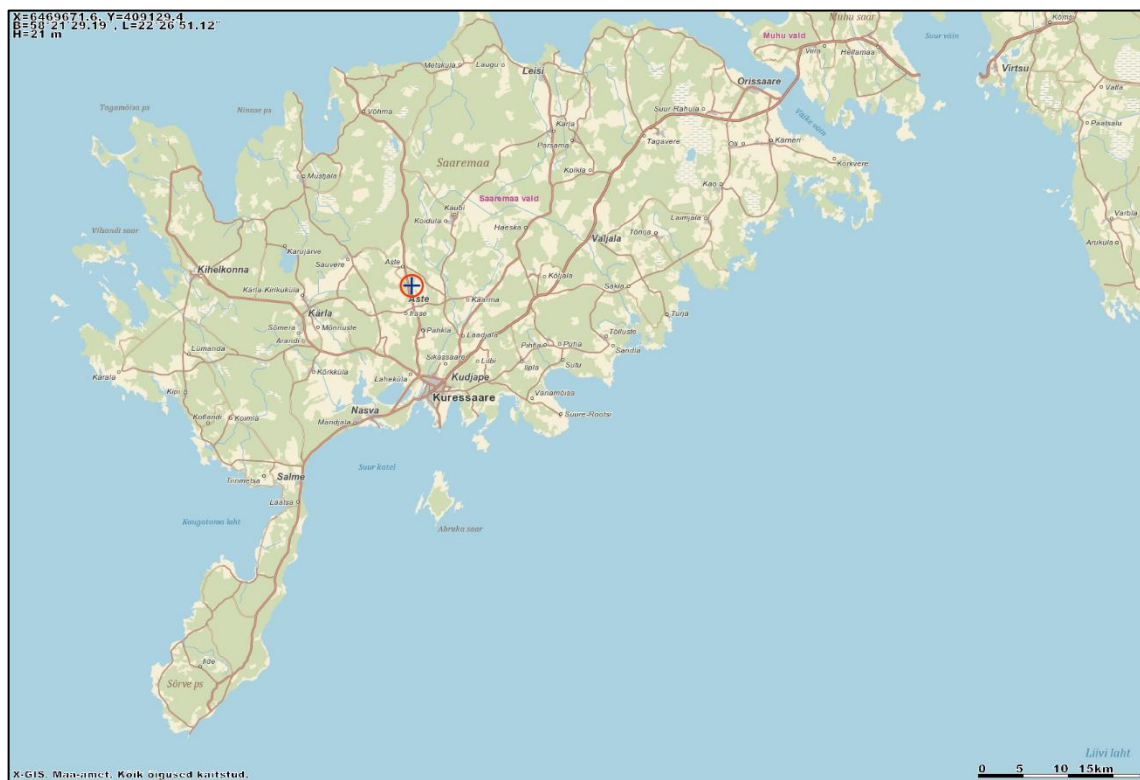
1. Kohustuslikud andmed

1.1	Algne nimetus	Aste lennuväli
1.2	Hilisem(ad), sh praegune(sed) nimetus(ed)	
1.3	Aadress	Saare maakond, Saaremaa vald, Vantri küla. Kadakamarja (14,9 ha), tunnus: 34801:002:0355 Lennuvälja (36,5 ha), tunnus: 34801:002:0155 Lisaks veel vähemalt 10 kinnistut.
1.4	Koordinaadid	Lennuraja keskpunkt: 58°21'49.17", 22°26'43.35" 6470292.8,409017.4 Lennuvälja säilinud hooned: 58°21'22.07", 22°26'39" 6469456.1,408927.3
1.5	Algne teave, sh ajalugu	Rajati 1940.-1941, oli kasutusel ka pärast IIMS. Elamulinnak on tänapäeval Aste alevik.
1.6	Praegune funktsioon	Kasutuseta
1.7	Seisukorra hinnang	Lennuraja ja ruleerimisraja koht on aerofotodel veel selgesti eristatav. Looduses hakkavad vaadet segama noored männid ja ruleerimisraja asukoht ei ole enam kogupikkuses tuvastatav. Murukamara all võib veel olla üksikuid metallist rajakatteplaate. Lennuraja lõunapoolses otsas on 4-5 hoone varemed.
1.8	Ümbruse lühikirjeldus	Asub Aste aleviku ja Aste küla vahel, paralleelselt Kuressaare-Panga maantee, lennurada u 300 m kaugusel maanteest. Kuressaarest 12 km kaugusel.
1.9	Joonised	Hoonete ja asukoha skeemid (16)
1.10	Fotod	Tänapäevased fotod (34)
1.11	Seotud ehitised	
1.12	Põhiüksus	
1.13	Lisateave	Aste küla piiridesse jääb ainult veerand lennurajast. Lennujaama territoorium asus veel Vantri, Laoküla ja Haamse külas.
1.14	Töö teostamise aeg	Välitööde aeg 13.11.2019
1.15	Koostaja andmed	Ain Tähiste, Mart Mõniste

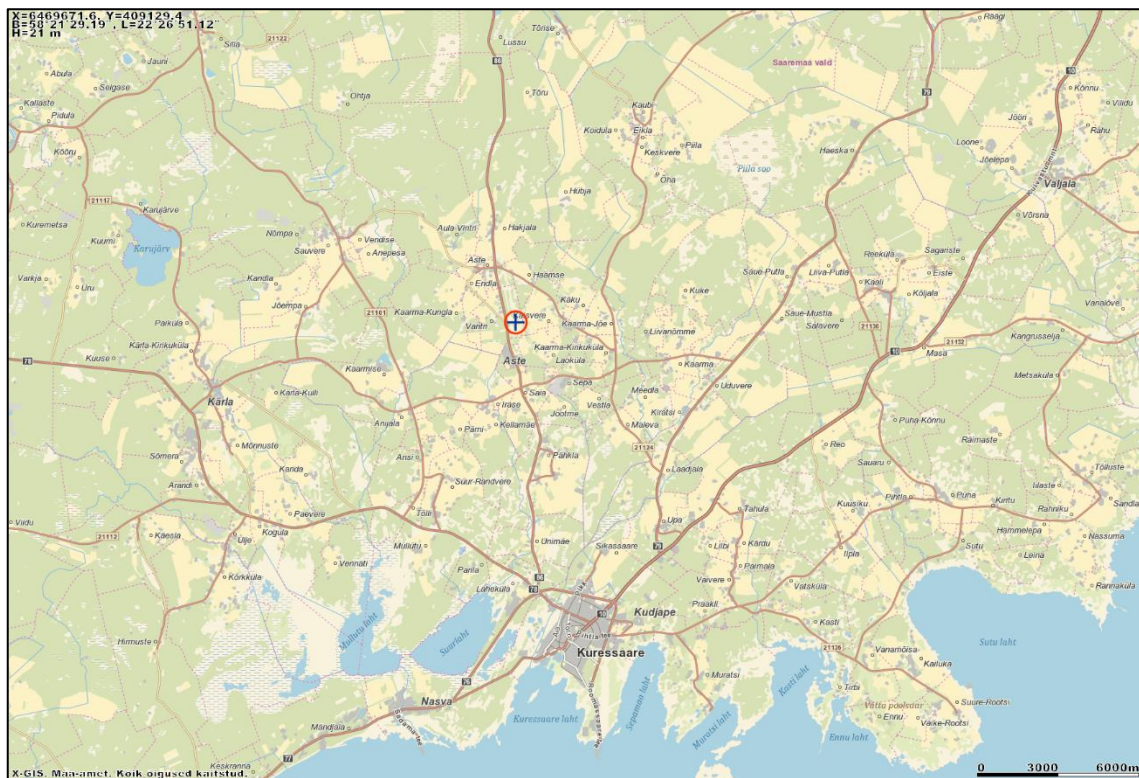
2. Asukoha skeemid

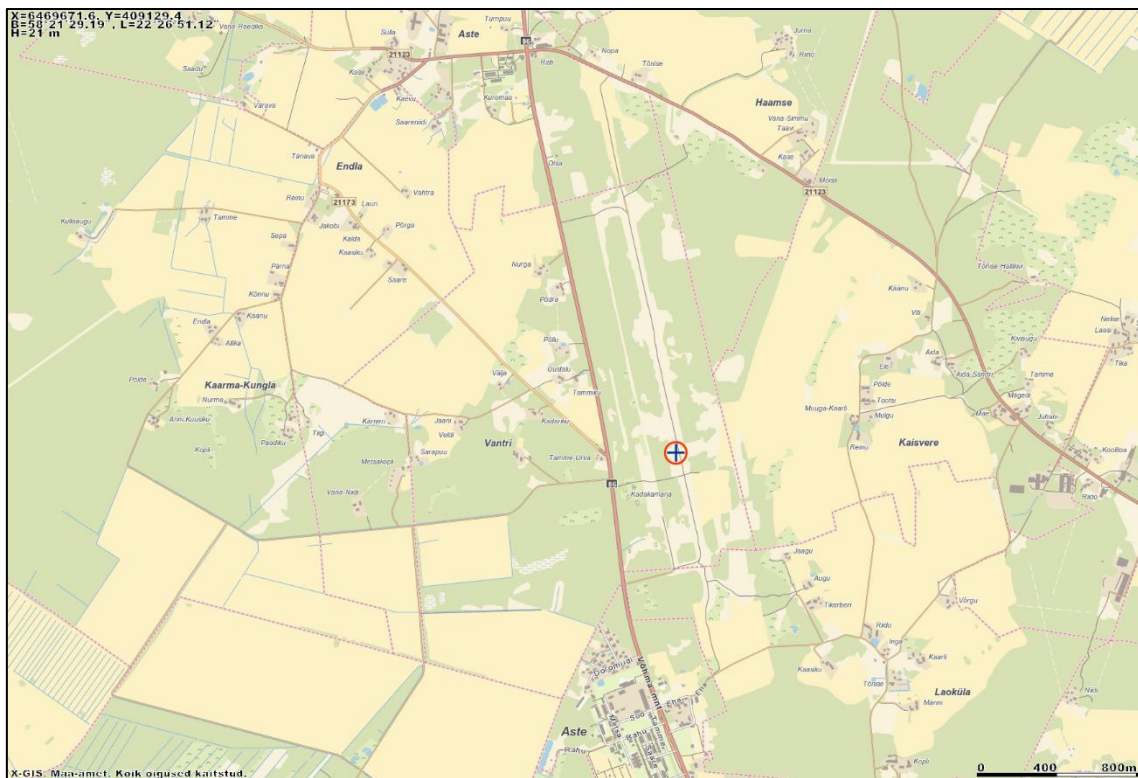
Skeem 1. Aste lennuväli Saaremaal. Aluskaart: Maa-ameti Geoportaal

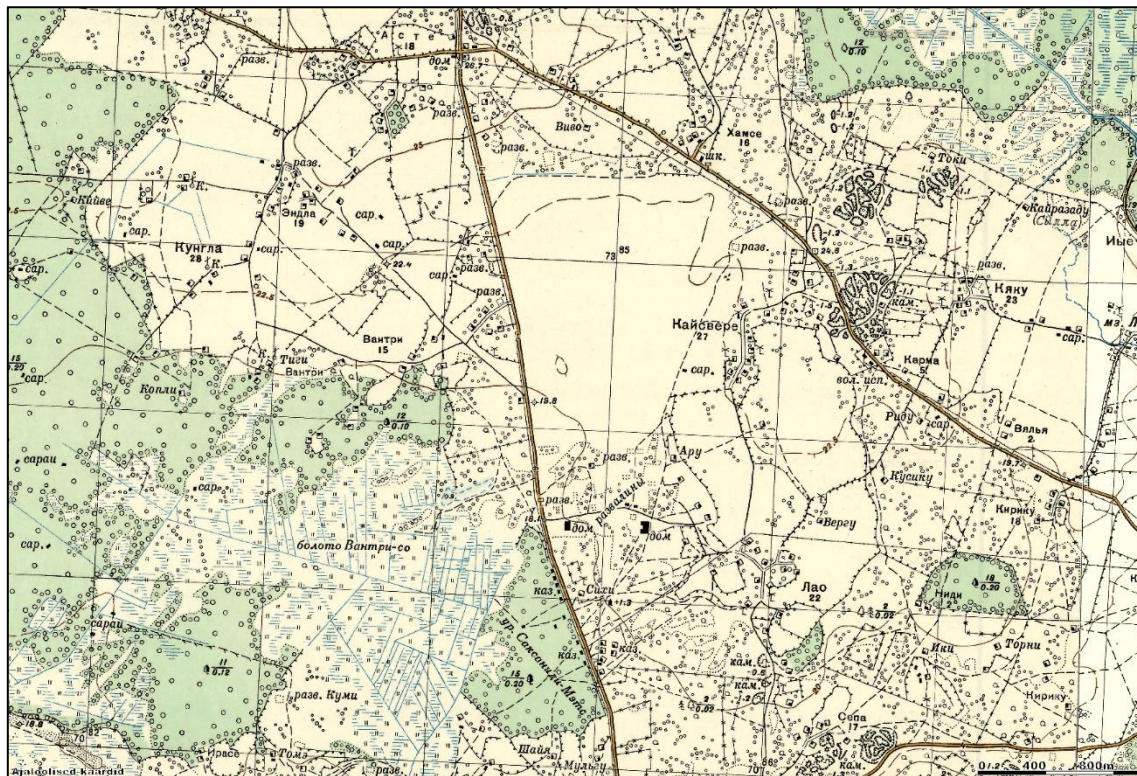
Skeem 2. Aste lennuväli Saaremaal. Aluskaart: Maa-ameti Geoportaal

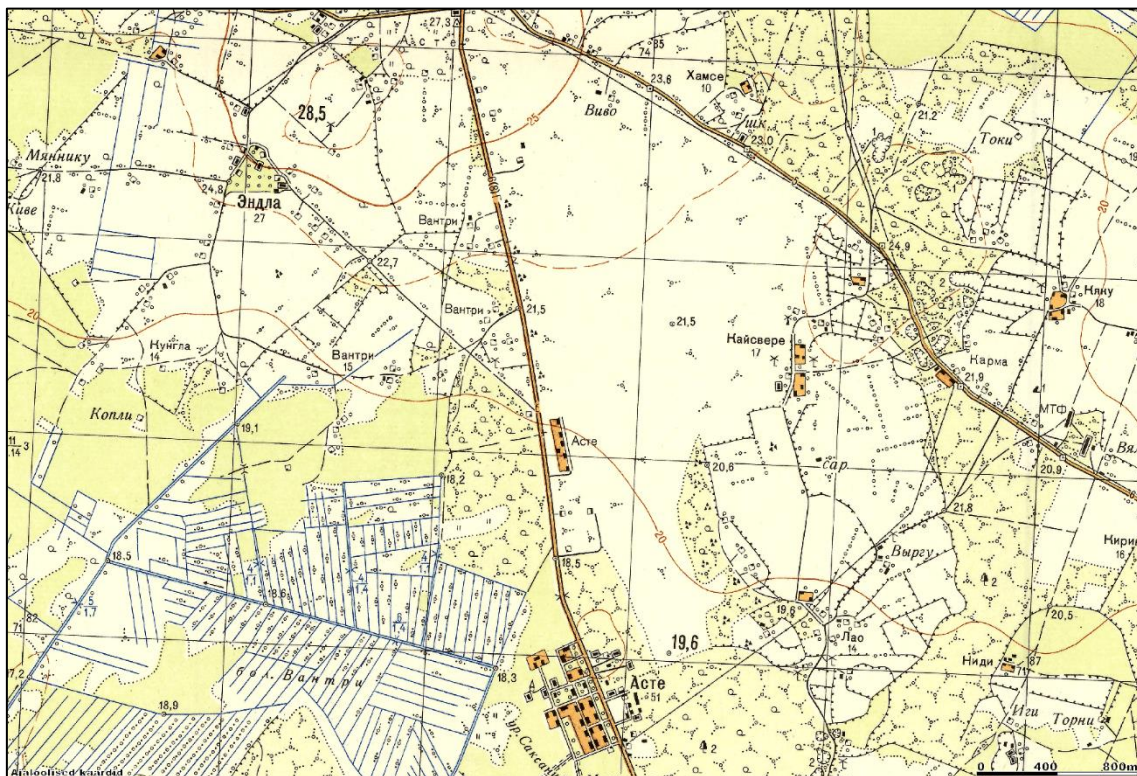
Skeem 3. Aste lennuväli Saaremaal. Aluskaart: Maa-ameti Geoportaal

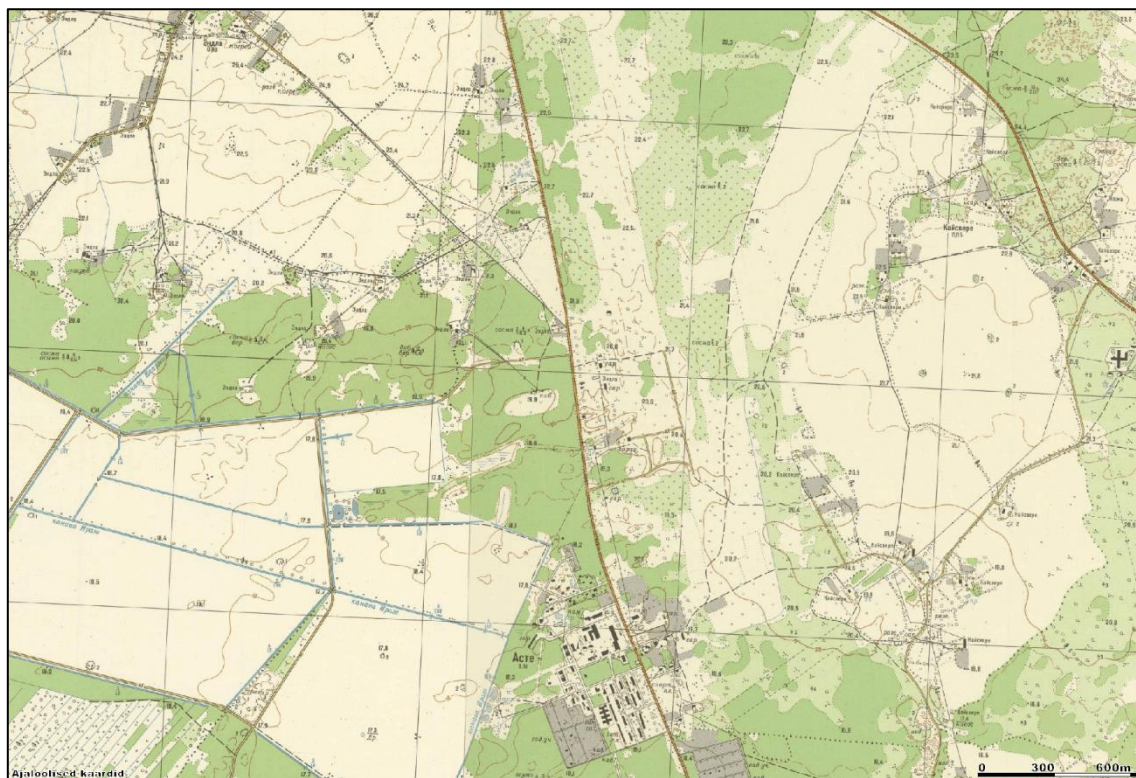
Skeem 4. Aste lennuväli Saaremaal. Aluskaart: Maa-ameti Geoportaal

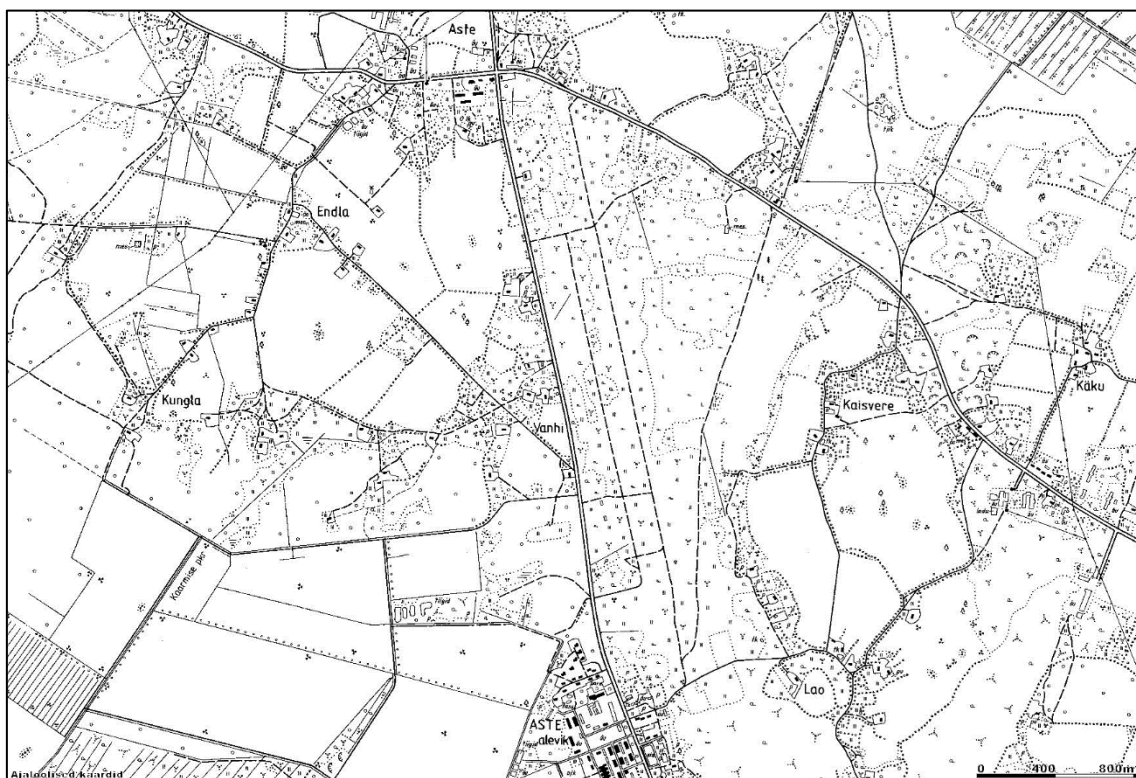
Skeem 5. Aste lennuväli Saaremaal 1946. aasta topokaardil. Aluskaart: Maa-ameti Geoportaal

Skeem 6. Aste lennuväli Saaremaal 1959. aasta topokaardil. Aluskaart: Maa-ameti Geoportaal

Skeem 7. Aste lennuväli Saaremaal. Aluskaart: Maa-ameti Geoportaal

Skeem 8. Aste lennuväli Saaremaal 1889. aasta kaardil. Aluskaart: Maa-ameti Geoportaal

Skeem 9. Aste lennuväli Saaremaal 2000. aasta aerofotol. Allikas Chrono Estonia

Skeem 10. Aste lennuväli Saaremaal 2005. aasta aerofotol. Allikas Chrono Estonia

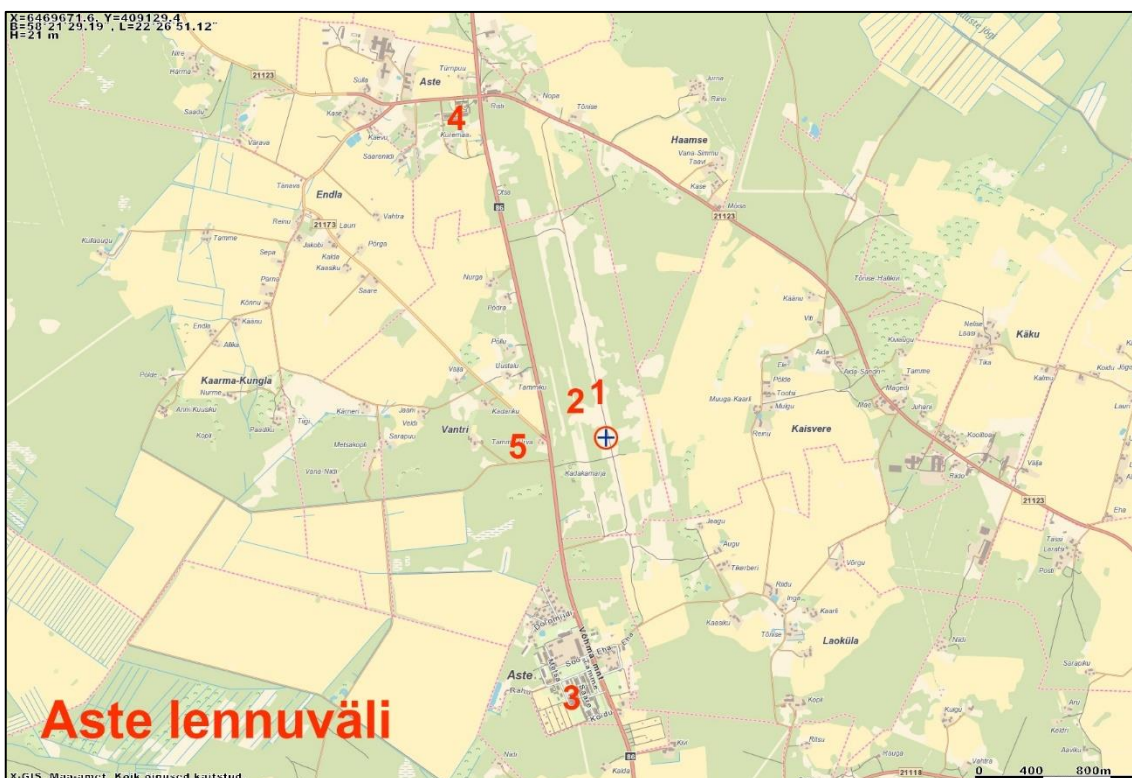
Skeem 11. Aste lennuväli Saaremaal. Hooned [6] ja [7] 2008. aasta aerofotol.
Allikas Chrono Estonia

Skeem 12. Aste lennuväli Saaremaal. Hoone [8] 2013. aasta aerofotol.

Skeem 13. Aste lennuväli Saaremaal. Aluskaart: Maa-ameti Geoportaal

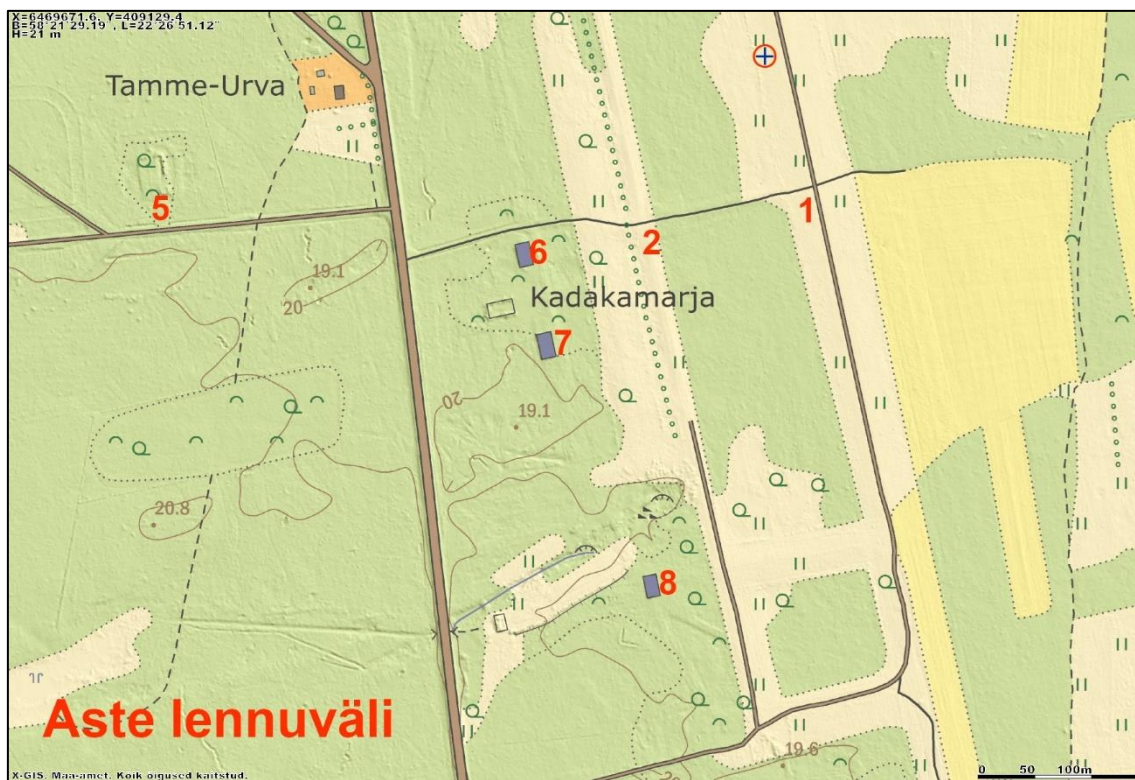

Skeem 14. Aste lennuväli Saaremaal. Aluskaart: Maa-ameti Geoportaal

- 1 - Lennurada (pikkus 2500 m)
- 2 - Ruleerimisrada
- 3 - Aste alevik (lennuvälja linnak)
- 4 - Aste küla
- 5 - kütusehoidla

Skeem 15. Aste lennuväli Saaremaal. Aluskaart: Maa-ameti Geoportaal

Skeem 16. Aste lennuväli Saaremaal. Aluskaart: Maa-ameti Geoportaal

- 1 - Lennurada (pikkus 2500 m)
- 2 - Ruleerimisrada
- 5 - kütusehoidla
- 6-8 – hoone varemed

3. Fotod

Foto numbri järel sulgudes on pildifaili number.
Nurksulgudes on objekti number asukohaskeemil.

Foto 1 (559). Aste lennuväli Saaremaal. Lennurada [1].
Foto Mart Mõniste 13.11.2019.

Foto 2 (564). Aste lennuväli Saaremaal. Lennurada [1].
Foto Mart Mõniste 13.11.2019.

Foto 3 (565). Aste lennuväli Saaremaal. Lennurada [1].
Foto Mart Mõniste 13.11.2019.

Foto 4 (554). Aste lennuväli Saaremaal. Ruleerimisrada [2].
Foto Mart Mõniste 13.11.2019.

Foto 5 (548). Aste lennuväli Saaremaal. Ruleerimisrada [2].
Foto Mart Mõniste 13.11.2019.

Foto 6 (682). Aste lennuväli Saaremaal. Kütusehoidla [5]. Koht on pärandkultuuriobjektina kirjas, kohapeal on ainult ebamäärase kujuga pinnasevallid.
Foto Mart Mõniste 13.11.2019.

Foto 7 (685). Aste lennuväli Saaremaal. Kütusehoidla [5].
Foto Mart Mõniste 13.11.2019.

Foto 8 (688). Aste lennuväli Saaremaal. Aste alevik, lennuvälja linnak [3].
Foto Mart Mõniste 13.11.2019.

Foto 9 (689). Aste lennuväli Saaremaal. Aste alevik, lennuvälja linnak [3].
Foto Mart Mõniste 13.11.2019.

Foto 10 (698). Aste lennuväli Saaremaal. Aste alevik, lennuvälja linnak [3].
Foto Mart Mõniste 13.11.2019.

Foto 11 (704). Aste lennuväli Saaremaal. Aste alevik, lennuvälja linnak [3]. Kõik majad on kasutusel, varemeid näha ei ole.
Foto Mart Mõniste 13.11.2019.

Foto 12 (569). Aste lennuväli Saaremaal. Lennuvälja hoone [6].
Foto Mart Mõniste 13.11.2019.

Foto 13 (572). Aste lennuväli Saaremaal. Lennuvälja hoone [6].
Foto Mart Mõniste 13.11.2019.

Foto 14 (573). Aste lennuväli Saaremaal. Lennuvälja hoone [6].
Foto Mart Mõniste 13.11.2019.

Foto 15 (575). Aste lennuväli Saaremaal. Lennuvälja hoone [6].
Foto Mart Mõniste 13.11.2019.

Foto 16 (586). Aste lennuväli Saaremaal. Lennuvälja hoone [6].
Foto Mart Mõniste 13.11.2019.

Foto 17 (595). Aste lennuväli Saaremaal. Lennuvälja hoone [6].
Foto Mart Mõniste 13.11.2019.

Foto 18 (602). Aste lennuväli Saaremaal. Lennuvälja hoone [6].
Foto Mart Mõniste 13.11.2019.

Foto 19 (612). Aste lennuväli Saaremaal. Lennuvälja hoone [6].
Foto Mart Mõniste 13.11.2019.

Foto 20 (616). Aste lennuväli Saaremaal. Lennuvälja hoone [7].
Foto Mart Mõniste 13.11.2019.

Foto 21 (617). Aste lennuväli Saaremaal. Lennuvälja hoone [7].
Foto Mart Mõniste 13.11.2019.

Foto 22 (620). Aste lennuväli Saaremaal. Lennuvälja hoone [7].
Foto Mart Mõniste 13.11.2019.

Foto 23 (625). Aste lennuväli Saaremaal. Lennuvälja hoone [7].
Foto Mart Mõniste 13.11.2019.

Foto 24 (630). Aste lennuväli Saaremaal. Lennuvälja hoone [7].
Foto Mart Mõniste 13.11.2019.

Foto 25 (633). Aste lennuväli Saaremaal. Lennuvälja hoone [7].
Foto Mart Mõniste 13.11.2019.

Foto 26 (645). Aste lennuväli Saaremaal. Lennuvälja hoone [7].
Foto Mart Mõniste 13.11.2019.

Foto 27 (652). Aste lennuväli Saaremaal. Lennuvälja hoone [8].
Foto Mart Mõniste 13.11.2019.

Foto 28 (652). Aste lennuväli Saaremaal. Lennuvälja hoone [8].
Foto Mart Mõniste 13.11.2019.

Foto 29 (654). Aste lennuväli Saaremaal. Lennuvälja hoone [8].
Foto Mart Mõniste 13.11.2019.

Foto 30 (655). Aste lennuväli Saaremaal. Lennuvälja hoone [8].
Foto Mart Mõniste 13.11.2019.

Foto 31 (657). Aste lennuväli Saaremaal. Lennuvälja hoone [8]. Arusaamatu otstarbega detail peaukse kõrval fassaadil. Foto Mart Mõniste 13.11.2019.

Foto 32 (658). Aste lennuväli Saaremaal. Lennuvälja hoone [8]. Foto Mart Mõniste 13.11.2019.

Foto 33 (672). Aste lennuväli Saaremaal. Lennuvälja hoone [8].
Foto Mart Mõniste 13.11.2019.

Foto 34 (678). Aste lennuväli Saaremaal. Lennuvälja hoone [8].
Foto Mart Mõniste 13.11.2019.

4. Täiendav info

NSV Liidu ja Venemaa relvajõud Eestis 20. sajandi lõpukümnendel. Esimene osa: ülevaade Eestis asunud NSV Liidu ja Venemaa relvajõududest (v.a. merevägi). Koostaja Jüri Pärn 2007

militaar.net

Kuni 1939 aastani olid Aste aleviku praegusel alal Saia küla heinamaad. Seoses 1939. aastal sõlmitud vastastikuse abistamise lepinguga Eesti ja Nõukogude Liidu vahel, hakati toonase NSV Liidu riigikaitse eesmärgil Saaremaale rajama sõjaväebaase. Üht neist ehitati ka praegusesse Aste aleviku aladele.

Ehitajatena kasutati ka kohalikke elanikke. Laoküla ja Aste küla karjamaadele rajati lennuväli. Lao küla äärealadele kerkisid suured kasarmud ja haigla. Teisele poole teed ehitati kolm suurt maja ja söökla lennuväelastele. Viimane oli kiviehitus, elas üle sõjapäevad ning seda kasutab praegu Saaremaa Tarbijate Ühistu. Teise Maailmasõja päevil ehitised lennuvälja läheduses hävinesid.

Peale sõda, 1945. aastal alustati Astes uuesti tegevust. Ehitati sõjaväelastele ja nende perekondadele elamuid ning teenistushooneid. 1958. aastal valmis staabihoone, mis sai hiljem koolimajaks.

Riik pani Aste lennuvälja oksjonile

<https://arhiiv.saartehaal.ee/2015/12/01/riik-pani-aste-lennuvalja-oksjonile/>

Saarte Hääl 1.12.2015

Riigi maamüügi enampakkumiste seast leiab ka enam kui 36 hektari suuruse kinnistu Lääne-Saare vallas, millel asub muuhulgas kunagine Aste lennuväli.

Tegu ongi Vantri külas asuva Lennuvälja kinnistuga. Lisaks asub seal Kilke talu ning nii see kui ka lennuväli on nimetatud pärandkultuuriobjektiks.

Tegemist on sajabrotsendiliselt maatulundusmaaga ehk maaga, mis sobib põllumajanduseks või metsakasvatuseks, ning selle alghinnaks on oksjonil määratud 41 040 eurot.

Elektrooniline enampakkumine lõpeb tuleva aasta 10. veebruaril kell 9.30. Samal ajal lõpeb Saare maakonnas enampakkumine veel 14 kinnistule, millest üks asub Kihelkonna vallas, kaks Leisi vallas ja üheksa Põide vallas. Koos kõnealuse kinnistuga, millel asub ka kunagine Aste lennuväli, on Lääne-Saare vallast oksjonil kolm riigile kuuluvat maatükki.

Kõik kinnistud on erineva suurusega ja seetõttu on ka nende alghinnad enampakkumisel n-ö seinast seinä. Kõige kõrgem alghind ongi Lennuvälja kinnistul, kõige madalam alghind aga Põide vallas Ungumal asuval Toominga kinnistul (1,9 ha). Viimase alghind on vaid 530 eurot.